

Joulun ajan mielenkiintoisin uutinen Suomesta ja suomalaisuudesta oli tutkimustulos maailman valtioiden yhteiskunnallisesta vakaudesta. Tutkimuksen oli tehnyt yhdysvaltalainen tutkimuslaitos Fund of peace. Tulosten arvoa ei vähennä, että kyseinen tutkimuslaitos on käytännössä ajatushautomo ja että tutkimus oli julkaistu jo viime kesänä. Tuolloin se sai osakseen varsin vähän julkisuutta.

Ajatushautomo on varsin vanha, perustettu 1950-luvulla. Se on hallituksesta riippumaton ja hyötyä tavoittamaton järjestö. Sen tehtävänä on löytää ohjaavia menetelmiä yhteiskunnille kestävän turvallisuuden takaamiseksi ja sotien ehkäisemiseksi. Nyt tehty tutkimus oli kymmenes.

Tutkimuksessaan 178 maailman valtiota selvitettiin 12 pääkriteerin pohjalta. Ne taas oli jaettu sataan alakohtaan. Tutkimuksessa selvitettiin mm turvallisuutta, yhteiskunnan luokkajakoa, tuloeroja, ihmisoikeuksia, taloutta, ryhmäkaunoja, julkisten palvelujen laatua, pakolaisten määrää ja ikäkehitystä. Tutkimus on myös siinä mielessä mielenkiintoinen, että maat listattiin huonommuusjärjestykseen eli numero 1 on huonoin ja viimeisin eli 178s on paras.

Tutkimuksessa Suomi oli neljättä kertaa maailman paras, tällä kertaa yksinään. Taakse jäivät muut Pohjoismaat. Muistaakseni kaikissa tutkimuksissa Pohjoismaat ovat olleet kärkisijoilla; milloin yhdessä samalla sijoituksella, milloin erikseen. Tämä osoittaa, että Pohjoismaisilla yhteiskunnilla on vuosisatojen historiassa muodostunut kulttuuri, mikä on edullinen kansalaisten turvallisuudelle. Näin siitäkkin huolimatta, että jokaisen pohjoisen maan historia, puhumattakaan geopolitisesta asemasta on erilainen. Suomihan on ehdottomasti vaikeimmassa asemassa.

Tutkimuksesta voidaan tehdä monia arvioita. Niiden joukosta valitsen vähiten julkisuudessa olleen eli kansallisen, aidon ylpeyden. Minusta historiamme on sellainen, josta pitää olla ylpeä, ”rinta kaarella” samalla kuitenkin tunnustaen tehdyt virheet – puolin ja toisin. Tähän on lisättävä vielä muitakin kansainvälisiä tutkimustuloksia: Suomi on ykkössijoilla luokiteltaessa vähiten korruptoituneita maita; on myös ykkössijoilla kuuluisassa Pisa-tutkimuksessa ja ykkössijoilla elintasossa. Mutta!

Onko tämä tuudittanut suomalaiset siihen, että menneiden saavutusten, menestysten ja ahkeruuden tuottama tulos siirtyy automaattisesti ajasta aikaan. Ajattelu ”heti ja tänään” on valitettavan yleinen keskusteltaessa taloudellista saavutuksista tai että yhteiskunta on velvollinen huolehtimaan meistä vaikkapa kansalaispalkalla, mutta muutoin yhteiskunnan rakentamiseen ei tarvitse osallistua.

Vai onko niin, että ajatellaan kaiken olevan hyvin, mitään ei tarvitse uudistaa, nykyiset edut pitää säilyttää joskin inflaatiotarkistusten kera. Tällainen pysähtyneisyys kuitenkin tosiasiaa johtaa henkiseen ja toimimisen näivettymiseen. Siinä taitaakin olla Suomen taloudellisen tilanteen inhorealinen nimike.

Näivettymistä kuvaa hyvin muotisojen muuttuminen. Tänä päivänä kaikki on haastavaa. Näin puhuvat ministerit, kansanedustajat, kunnallispoliitikot, urheiluvalmentajat ja – heidän jäljissään melkein kaikki. Ennen sanottiin, että tilanne on vaikea, katastrofaalinen tai ei voi jatkaa nykyistä menoa. Nyt kaikki on haastavaa! Kun kysytään, mitä pitäisi tehdä, niin vastauksena on sana haastava tilanne.

Sanan haastava käyttäminen johtaa epätietoisuuteen ja epävarmuuteen. Tällainen olotila ei ole kenellekään eduksi. Paljon parempi olisi sanoa, että, ”tilanne on vaikea, enää emme voi velkaantua, nyt tarvitaan kovia toimia, mutta sen jälkeen tilanne paranee”. Silloin edes tiedettäisiin, että tilanne on vakava niin kuin nyt valtion velkaantuessa, kestävyysvajeessa, työttömyydessä ja kansalaisten ylikireän verotuksen alentamassa ostovoimassa

Vain käytännön, vaikkakin kovat toimet ovat edellytyksiä sille, että Suomi seuraavallakin kerralla on lainaamassani tutkimuksessa vakain kansakunta.

Turvallista ja vakaata vuotta 2015 toivottaen

Risto Piekka
AKAVAn emerituspuheenjohtaja